

Joan Cals: la política de l'envelliment

Il·lustració: Maria Picassó

A vegades hi ha manresans que neixen a Barcelona, com en Joan Cals i Torres, l'any 1934. Maria, la mare, havia arribat a la capital des del Campell, fent de minyona, i el pare, Ramon, era un mecànic dels del morro fort, afiliat a Estat Català: després de la guerra va emprendre el camí de l'exili fins a Montalban, a Occitània, i ja no en tornaria. La mare, doncs, amb dues criatures, va haver de fer gechs i mànigues per sobreviure en aquell barri de vençuts que era el Poble-sec. Per sort, aviat un oncle el posa a treballar al ram de la perfumeria i, amb la setmanada a la butxaca, les coses canvien: estudia Comerç, i també s'aficiona al teatre, la boxa o el Barça, «fins vaig provar de torejar i tot!». Quan més endavant va aconseguir una feina de viatjant la seva vida acumula embolics de tota mena -i molts disgustos a la mare. Aleshores, un bon dia li encomanen d'anar a Manresa, en una ruta que li era nova. Portava perfumeria i d'entre totes les dependents, a la farmàcia Riu coneix la Maria Torra. S'enamoren i l'any 62 es casen. I ja tenim el Joan Cals manresà! «Tot i que per a la família Torra, tirant a conservadora, mai vaig deixar de ser *aquell noi*et de Barcelona...». Aquí l'home s'estabilitza, agafant representacions del tèxtil i, des de 1983, treballarà al ram de l'òptica fins a la jubilació. Els primers temps tothom el feia mig comunista - en estades a Montalban, havia conegut exiliats com la Montseny o un joveníssim Felipe Gonzalez!- i certament portava a dins el cuc de la política. El doctor Llussà, amb qui ara l'emparentava la família Torra, li proposarà de participar d'un moviment d'arrel cristiana i així el trobem l'any 77 d'interventor a CDC, per passar de seguida al PSC d'en Pallach. «Va ser en Nasi

Segon i la Roser Torra qui em van arrossegar a l'òrbita de Joan Cornet. Vam fer una gran campanya per a les primeres municipals de 1979: jo era viatjant i sempre m'ho podia combinar!». Al PSC hi farà amics -Vilajeliu, Torradeflot, Canongia...- i acaba per militar-hi l'any 81, però dura poc: «Puc estar equivocad, però la giragonsa de l'entrada a l'OTAN em va decebre molt». El seu compromís cívic es vehicularà aleshores en el món veïnal, a la plaça Catalunya. És arran de la viduïtat que la mare rep de França, que descobreix que els jubilats tenen drets. Serà el seu tema! El primer objectiu va ser muntar una residència i casal per a la gent gran a la fàbrica Brunet. A poc a poc la vellesa esdevé una autèntica presa de consciència. I així, quan es jubila el 1999, es torna a afiliar al partit dels socialistes per entrar a la seva sectorial de gent gran. És ara que el trobarem als consells de la gent gran de Manresa o del Consell Comarcal. També serà a la redacció del programa nacional de Pasqual Maragall, i aportarà la seva experiència al Consell de la gent gran de Catalunya i, també, cinc o sis anys al Consejo Estatal de Personas Mayores, viatjant a Madrid cada dos per tres... Un compromís que arriba fins el 2019 participant al 8è Congrés Nacional de la Gent Gran, sumant l'organització de cinc edicions. Al seu currículum destaca el premi del Consell de la Gent Gran de Manresa, en la seva primera edició de 2015, en reconeixement a projectes com el de Ciutat Amiga o les actuacions de prevenció dels maltractaments a la gent gran. Ara, amb 88 anys fets, no és tan actiu ni es lliga a cap militància, però continua qüestionant coses que no funcionen «i les conec ben a la vora: vaig acompanyar la meua dona fins a morir l'any 2016, víctima de l'Alzheimer». El repte és clar: canviar la percepció de la vellesa i valorar-ne el potencial. Al capdavall, les persones grans han de ser persones de ple dret també «i tots ens mereixem ser tractats d'igual a igual fins al final».